

det bliver et Offer, vil det ikke altid ske, og det vil vedblive at være et Offer, saalænge der ikke er et almindeligt Forbud imod Søndagsarbejde. Den høitærede Minister har meget rigtig i sine Bemærkninger til Lovforslaget gjort opmærksom paa, at der her ogsaa maatte tages Hensyn til Arbejderens økonomiske Interesse, idet det jo var muligt, at et saadant Forbud kunde medføre et Indtægtsstab for Arbejderne; men det er dette, som jeg mener bør undgaaes, og det er netop af den Grund, at jeg ønsker Forbudet. Saalænge Forholdet nemlig er frit, og en Mester eller en Fabrikant kan faae Arbejdere om Søndagen, medfører dette ganske vist et Indtægtsstab for den Arbejder, der ikke melder sig til Arbejde paa den Dag; men saasnart det er umuligt at faae Arbejdere om Søndagen, falder Spørgsmaalet om Indtægtsstabet bort, thi dette bliver da Forholdet, at medens Arbejdsdagen for Lønnede fine Arbejdere, der arbejdede i 6 Dage, for 6 Dages Arbejde, kommer han nu til at lønne dem for 7 Dages Arbejde, skjøndt de kun arbejdede i 6. Arbejdsindtægten kan nemlig ikke blive ringere. Det, Arbejderen fortjener, er jo nemlig en Del af, hvad Varens Pris overstiger Produktionsomkostningerne, og da det nu væsentlig er Forholdet mellem Tilbud og Efterspørgsel, som er det Bestemmende for Arbejdslønnen, vil ogsaa Arbejderens Indtægt vedblive at være den samme, idet Bortstøringen af en af Arbejdsdagene ikke forandrer dette Forhold. Lønnen vil altsaa ikke komme til at synke, naar Staten griber ind, medens den ellers ganske vist vil falde for de Arbejdere, der ikke arbejder om Søndagen, skjøndt det er tilladt at gjøre det. Netop af Hensyn til at forebygge Indtægtsstab for Arbejderen, maa jeg derfor ønske Statens Indgriben, og jeg tror, at det vil være nødvendigt, hurtigt at tage denne Sag for og træffe Bestemmelser, hvorved det kan blive muligt for Arbejderen at fortjene det Samme som tidligere, men at arbejde mindre; thi det er netop det, hvorpaa det kommer an. Jeg tillader mig at fremhæve dette saavel overfor det eventuelle Udvalg som overfor den høitærede Justitsminister, fordi jeg ikke har forstaaet Ministerens Motiver saaledes, som om det var absolut afgjort, at Ministeren ikke muligvis kunde føle sig opfordret til nu at tage denne Sag med under Behandling, eller at han i ethvert Tilfælde kunde ville give Løfte om at ville fremme Sagen uden Hensyn til Arbejderkommissionens Arbejde. — Hvad den tredje og sidste Side af Sagen angaar, er den saa grundig behandlet af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), at jeg derom kan fatte mig i stor Rorhed. Derimod kan jeg ikke slutte mig til, hvad der fremkom fra det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Th. Kruse), der, saa vidt jeg hørte, yttrede, at han helst saae, at hele Loven indskrænktes til den sidste Paragraf, hvorved alle de Bestemmelser, der staa i Strid med

Lovens Bestemmelser, ophæves; thi jeg frygter for, at en Del af Loven af 5te Juni 1849 da ogsaa vilde være ophævet, og det kan dog ikke være det ærede Medlems Mening. Jeg kan ikke se rettere, end at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) har Ret, naar han siger, at Bestemmelserne i § 7 ere i Strid med Grundloven; men jeg for mit Vedkommende skal helst afvente, hvad der til Forsvar for denne Paragraf fremkommer fra den høitærede Justitsminister, idet jeg er fuldstændig overbevist om, at der maa være saa vægtige Grunde for denne Paragraf, at vi gjøre bedst i at høre disse Grunde, før vi gaa videre. Jeg skal dog strax gjøre opmærksom paa, at det særlig har undret mig, at den høitærede Justitsminister saa fuldstændig har ubeladt Hensynet til Grundloven ogsaa i Motiverne, idet der dog tidligere fra andre Retslæres Side har hersket en anden Opfattelse af Forholdet mellem den vedkommende Paragraf i Grundloven og tidligere Bestemmelser. Der blev saaledes i Privatrettens almindelige Del, som for nogle Aar siden blev udgivet af Scheel, opkastet Spørgsmaal om, hvorvidt en gammel Plakat af 25de Juli 1821, der gjør Indskrænkning i Retten til at holde Forelæsninger, maatte anses som bortfalden ved Grundlovens § 93, og Forfatteren kommer da til det Resultat, at denne Plakat ikke er bortfalden. Han argumenterer nemlig saaledes, at denne Plakat vistnok kunde synes at staa i Strid med de i Grundlovens § 93 hjemlede Grundsatninger, men derpaa siger han: „Uagtet bemeldte Plakat nu vistnok gaar ud fra en anden Grundsaetning end den om almindelig Forsamlingsret, og der ikke kan være Tvivl om, at der i offentlige Forsamlinger maa kunne holdes Foredrag uden foregaaende Tilladelse, saa at det undertiden kan blive vanskeligt at skjelne imellem, om Foredrag, der agtes holdte, skulde betragtes som Forelæsninger, eller at være af den Bestaaenhed, at de maa anses hjemlede ved den politiske Forsamlingsret, kommer Bestemmelsen i Plakaten dog ikke ligefrem i Strid med Grundlovens Forskrift og maa derfor anses som gjældende.“ Professor Scheel antager altsaa, at det ligefrem følger af Grundlovens Bestemmelse om Forsamlingsretten, at Foredrag maa kunne holdes i saadanne Forsamlinger, naar det er politiske Foredrag, men ikke, naar det er saadanne Foredrag, hvortil der særlig er figtet i Forordningen af 25de Juli 1821. Derved anerkjender altsaa Forfatteren, at Grundlovens § 93 umuliggjør Forbud og hæver tidligere Bestemmelser, som gjøre Indskrænkninger i selve Forsamlingsretten, og hvad der ligefrem følger af den. Grunden til, at han dog fastholder, at Forordningen af 25de Juli 1821 endnu gjælder, er kun den, at den egentlig ikke kan siges at komme i Berøring med selve Forsamlingsretten. Jeg tror, at der deri utvetydig ligger et indirekte Bevis for, at det er Forfatterens Mening, at den i Grundlovens § 93 hjem-